

Abstrakt

Hlavním cílem mé doktorské práce bylo přispět k poznání důsledků zapojení firem do globálních produkčních sítí (GPN), včetně role jejich konkrétní pozice v dodavatelském řetězci, na jejich ekonomické výsledky, zejména pak hodnotu udrženu, která je ve světové literatuře aktuálně považována za hlavní indikátor a předpoklad pro regionální rozvoj. Vedle pozice v GPN byly do analýz zahrnuty ještě další vybrané charakteristiky firem, jako je jejich vlastnictví, velikost, realizace VaV či míra zapojení do daného odvětví. Poslední část práce se pokusila odhalit reálné podoby mezisektorového upgradingu v českých firmách. Realizovaný výzkum ukázal, že pozice firem v hierarchii GPN nemá dominantní vliv na jejich ekonomickou výkonnost. Výsledky však ukazují, že míra hodnoty udržené je ovlivněna kombinací různých faktorů, zejména pak kombinací vlastnictví a pozice v GPN. Důležitým zjištěním je, že mnohdy domácí firmy operující primárně mimo GPN, udrží více hodnoty než firmy zapojené do GPN. Podstatné je však, aby firmy disponovaly přístupem na koncový trh. Významná je i skutečnost, zda firma realizuje VaV, což se ukazuje jako nutný předpoklad pro udržení konkurenceschopnosti zejména pro domácí firmy i na nejnižších dodavatelských pozicích v produkční síti. Práce také odhalila, že míra zapojení firmy do daného odvětví ovlivňuje její ekonomické výsledky v období ekonomické recese. Firmy orientované dominantně na produkci v jednom odvětví dosahovaly v období ekonomické krize horších ekonomických výsledků než firmy s diverzifikovanou výrobou. To odpovídá také závěrům plynoucím z výzkumu mezisektorového upgradingu, který je dle našeho zjištění pro firmy přínosný zejména díky větší stabilitě a odolnosti prostřednictvím diverzifikované produkce. Motivace pro mezisektorový upgrading českých firem je častěji tržního charakteru před motivem technologickým. Dochází k němu jak z důvodu různých nesnází a krizí, tzn. nuceně, tak i díky příležitostem, se kterými mnohdy přichází stávající či noví zákazníci.

Klíčová slova: globální produkční síť, hodnota udržená, mezisektorový upgrading, funkční upgrading